

Lapin yliopiston rehtori on hyväksynyt tämän päivitetyn kuvauksen 29.10.2024.

AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN LAPIN YLIOPISTOSSA

Tämä dokumentti on kuvaus Lapin yliopiston aiemmin hankitun osaamisen (AHOT) tunnustamisjärjestelmästä. Tiedekunnilla ja yksiköillä voi olla lisäksi omia tarkentavia ohjeitaan AHOT-menettelyistä.

Tämä dokumentti täsmentää yliopistolaissa (558/2009, 44 §) ja Lapin yliopiston tutkintosäännössä (1.8.2024, 8 §) kerrottuja hyväksilukemisen yleisperiaatteita.

Käsitteet	1
1 Muualla suoritettujen opintojen (formaalin oppimisen) hyväksilukeminen.....	2
Yleisperiaatteita hyväksilukemiselle:	2
1.1 Hyväksilukemisen hakeminen	4
1.2 Hyväksilukemisen ratkaisu	5
1.3 Hyväksilukemisen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus	5
1.4 Päätöksen oikaisumenettely.....	6
2 Muualla kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen.....	6
2.1 Hyväksilukemisen hakeminen	6
2.2 Hyväksilukemisen ratkaisu	7
2.3 Hyväksilukemisen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus	8
2.4 Päätöksen oikaisumenettely.....	8
3 Vapautus.....	8

Käsitteet

Muualla ennen opintojen alkamista tai opiskeluoikeuden aikana hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan sekä luetaan hyväksi opiskelijalle opintosuorituksina.

Formaali eli virallinen oppiminen tapahtuu tavallisesti oppilaitoksissa ja oppiminen on oppimistavoitteiden, oppimiseen käytetyn ajan tai oppimiseen saatavan tuen osalta järjestelmällistä ja siitä saa todistuksen.

Non-formaali oppiminen tarkoittaa epävirallista, mutta oppijan kannalta tarkoituksellista oppimista, joka on järjestelmällistä oppimistavoitteiden, oppimiseen käytetyn ajan tai oppimiseen saatavan tuen osalta. Tällaista oppimista tapahtuu mm. kansalaisopistoissa ja työpaikkakoulutuksissa.

Informaali eli arkioppiminen tarkoittaa oppimista päivittäisessä työhön, perheeseen tai vapaa-aikaan liittyvässä toiminnassa.

Tunnistaminen

1. opiskelijan näkökulma: opiskelija pyrkii ymmärtämään eri tavoin hankkimaansa osaamista ja jäsentää sitä suhteessa osaamistavoitteisiin niin, että hän pystyy kuvaamaan ja osoittamaan osaamisensa
2. korkeakoulun näkökulma: yliopisto arvioi opiskelijan esittämän, hänen aiemmin (tai opiskeluaikanaan muualla) hankkimansa osaamisen suhteessa osaamistavoitteisiin

Tunnustaminen tarkoittaa yliopiston virallisen hyväksynnän antamista opiskelijan muualla hankkimalle osaamiselle.

Hyväksilukemisella tarkoitetaan yliopiston tunnustamisprosessia. Hyväksilukeminen sisältää sekä korvaamisen että sisällyttämisen. Opintoja voi korvata joko muualla suoritetuilla opinnoilla tai muulla tavoin hankitulla osaamisella. Tutkintoon voi sisällyttää ainoastaan muualla suoritettuja opintoja. Hyväksilukumenettelyt on kerrottu tarkemmin alla.

Vapautuksella tarkoitetaan tilannetta, jossa opiskelija vapautetaan tiettyjen tutkinnon pakollisten osien suorittamisesta. Hyväksiluvusta poiketen vapautus ei kerrytä opiskelijan opintopistemäärää. Vapautuksen käsittely noudattaa osittain hyväksilukemisen periaatteita ja on siksi kuvattu tässä dokumentissa.

1 MUUALLA SUORITETTUIEN OPINTOJEN (FORMAALIN OPPIMISEN) HYVÄKSILUKEMINEN

Muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisen perusajatus on, että opiskelijalta ei vaadita uudelleen suorituksia, joita vastaavat opinnot hän on jo suorittanut toisessa yliopistossa, korkeakoulussa tai muussa oppilaitoksessa kotimaassa tai ulkomailla.

Hyväksilukeminen tapahtuu kahdella tavalla:

1. **KORVAAVUUS:** tutkintoon kuuluvia opetussuunnitelman mukaisia opintoja *korvataan* muualla suoritetuilla, osaamistavoitteiltaan vastaavilla opinnoilla

Opintokokonaisuuksien ja -jaksojen **korvaavuuksia** arvioitaessa kriteereinä ovat ensisijaisesti opintojen osaamistavoitteet, mutta myös niiden sisältö, vaatimustaso sekä laajuus. Koko opintojakson tai -kokonaisuuden korvaaminen on mahdollista, mikäli muualla suoritettavat opinnot vastaavat pääosin Lapin yliopiston opintojaksoa tai -kokonaisuutta. Opintojakso tai -kokonaisuus voidaan korvata myös osittain.

2. **SISÄLLYTTÄMINEN:** tutkintoon *sisällytetään* muualla suoritettuja opintoja, esim. sivuaineita tai ulkomaisessa yliopistossa suoritettuja opintoja.

Sisällytettävien opintojen osalta ei edellytetä sisällöllistä vastaavuutta Lapin yliopiston opintojaksoihin tai -kokonaisuuksiin. Opintojen tulee kuitenkin vastata tasoltaan yliopiston opetussuunnitelmien mukaisia opintoja ja edesauttaa tutkinnoille asetettujen tavoitteiden täyttymistä kunkin opiskelijan tutkintorakenteen mukaan.

Yleisperiaatteita hyväksilukemiselle:

- Hyväksilukujen tulee sisältyä opiskelijan laatimaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (HOPS) / jatko-opintosuunnitelmaan (HOPS/JOPS).

- Opintoja voidaan **korvata** yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa suoritetuilla opinnoilla. Muualla, kuten ammatillisessa koulutuksessa suoritetuilla opinnoilla voidaan korvaavuuksia myöntää vain poikkeustapauksissa. Yliopistotutkintojen osia sisältävien laajojen täydennyskoulutusohjelmien opinnot (esim. PD, MBA, eMBA-ohjelmat) käyvät korvaaviksi suorituksiksi tapauskohtaisesti ohjelman taso ja laajuus huomioiden. Lyhyistä täydennyskoulutuksista voidaan myöntää lähinnä osakorvaavuuksia.
- Tutkintoon voi **sisällyttää** yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa suoritettuja opintoja, ei kuitenkaan em. täydennyskoulutusohjelmien opintoja.
- Lapin yliopiston opetussuunnitelmia vastaavien opintojen hyväksilukeminen tapahtuu ensisijaisesti **korvaavuusmenettelyn** kautta. Hyväksiluku ei kuitenkaan saa olla päällekkäistä jo opintorekisteriin kirjattujen opintojen kanssa. Hyväksilukua ei tehdä, mikäli opiskelija on jo suorittanut opintojakson, johon hän hakee korvaavuutta. Samansisältöistä muualla suoritettua opinto-suoritusta ei myöskään voida **sisällyttää** tutkintoon, mikäli opiskelija on jo suorittanut tai saanut aiemmin hyväksiluettua vastaavan opintojakson Lapin yliopistossa.
- Tutkinnon sisällä ei kirjata tuplapisteitä, vaan tilanne tulee ratkaista opetussuunnitelmatyöllä. Mikäli sama opintojakso kuuluu useampaan opintokokonaisuuteen, ilmoitetaan opetussuunnitelmassa, miten sen jo aiemmin suorittanut opiskelija rakentaa opintokokonaisuuden saavuttaakseen sen osaamistavoitteet ja minimilaajuuden. Mikäli opetussuunnitelmassa ei ole kuvattu vaihtoehtoja, sovitaan suorituksesta henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa.
- Toiseen korkeakoulututkintoon sisältyvillä opinnoilla voidaan **korvata** osaamistavoitteiltaan vastaavia Lapin yliopiston opintojaksoja. Kokonaisista ammattikorkeakoulututkinnoista voidaan lisäksi myöntää tiedekunnan erikseen päättämät korvaavuudet. Toiseen korkeakoulututkintoon sisältyviä opintoja voi myös **sisällyttää** Lapin yliopiston tutkintoon vapaasti valittavina opintoina, kuitenkin edellyttäen, että tutkinnolle asetetut tavoitteet täyttyvät. Edellä mainituista poiketen hakukelpoisuuden Lapin yliopistossa suoritettavaan tutkintoon antaneesta (alemmasta) tutkinnoista ei kuitenkaan pääsääntöisesti voida hyväksilukea opintoja ko. suoritettavaan tutkintoon.
- Toisen korkeakoulun päättämiä hyväksilukuja ei voida hyväksilukea sellaisenaan edelleen Lapin yliopistoon. Päätökset tehdään alkuperäisten suoritusten perusteella.
- Ulkomaisissa korkeakouluissa suoritetuilla opinnoilla ensisijaisesti **korvataan** Lapin yliopiston opetussuunnitelmien mukaisia opintojaksoja ja -kokonaisuuksia. Opinnot voidaan myös **sisällyttää** tutkintoon sivuaineopintoina tai ulkomailla suoritettuina kieliopintoina. Ulkomaisissa korkeakouluissa (lähinnä opiskelijavaihdossa) suoritettujen jonkin oppiaineen opinnot voidaan sisällyttää tutkintoon myös *opintokokonaisuutena* opintoja yhteisesti kuvaavalla nimellä, jos ko. opinnot muodostavat temaattisen kokonaisuuden, tai Studies abroad / Ulkomailla suoritettujen opintojen -otsakkeella, mikäli yhteistä nimitystä ei ole. Kokonaisuus voidaan merkitä vain, mikäli opintoja on suoritettu vähintään 25 op. Sisällytettävä kokonaisuus voidaan hyväksyä opiskelijan sivuaineopintokokonaisuudeksi.
- Kielten alkeiskursseja ei hyväksilueta (poikkeuksena Lapin korkeakoulukonsernin oppilaitoksessa, Giellegas-instituutissa tai opiskelijavaihdossa suoritettujen opintojen). Sivuainekokonaisuuksiin tai maisteriohjelmien pakollisiin kieliopintoihin kuuluvia kielten alkeiskursseja voidaan kuitenkin korvata myös muualla suoritetuilla opinnoilla.
- Toisessa kotimaisessa korkeakoulussa suoritettujen opintojen hyväksiluetaan niiden alkuperäisillä arvosanoilla, kieliopinnot kuitenkin ruotsin kieltä lukuun ottamatta hyväksytty-arvosanalla. Ruotsin kieli arvioidaan tyydyttävät tiedot / hyvät tiedot -arvosanoilla. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksiluetaan hyväksytty-arvosanalla. Kokonaisesta ammattikorkeakoulututkinnosta myönnettävät korvaavuudet hyväksiluetaan hyväksytty-arvosanalla.
- Aiemmat opinnot voidaan hyväksilukea riippumatta niiden suorituvuodesta.

- Aiempi opintosuoritus voi **korvata** useamman kokonaisen opintojakson tai osia useammasta opintojaksosta. Korvaavuus merkitään korvattavan opintojakson Lapin yliopiston opetussuunnitelmassa määritellyssä laajuudessa, ei alkuperäisen suorituksen laajuusena. Opiskelijavaihdossa suoritettujen opintojen sekä siirto- ja väyläopiskelijana Lapin yliopistoon siirtyneiden opiskelijoiden valinnan perusteena olevien aiemmin suoritettujen opintojen osalta, mikäli alkuperäinen suoritus on laajempi kuin korvattavan opintojakson opintopistemäärä, voidaan korvaavuuden myöntämisen jälkeen ”jäljelle jäävä” opintopistemäärä kuitenkin hyväksilukea ja sisällyttää tutkintoon erikseen esim. valinnaisina opintoina.
- Mikäli aiempi opintosuoritus on opintopistemäärältään pienempi kuin korvattavaksi haettava Lapin yliopiston opintojakso, voidaan korvaavuus siitä huolimatta myöntää täysimääräisenä, mikäli opintosuoritusten osaamistavoitteet vastaavat toisiaan. Pääsääntöisesti yhden opintopisteen vajeus on hyväksyttävä. Mikäli osaamistavoitteet eivät vastaa toisiaan riittävästi, voidaan hyväksiluku myöntää vain opintojakson osaan.
- Tutkintoon **sisällytettävät** muualla tai aiemmin suoritettut opintosuoritukset kirjataan opiskelijan opintosuoritusrekisteriin opintosuorituksen alkuperäisellä laajuudella.
- Keskenäisiä opintosuorituksia (opintojaksojen osia) ei hyväksiluketa.
- Tutkintoon kuuluvat opinnäytetyöt (kandidaatintutkielma, pro gradu -tutkielma, lisensiaatintutkimus, väitöskirja) tulee suorittaa Lapin yliopistossa. Aiemmin laadittua tutkielmaa tai opinnäytetyötä on kuitenkin mahdollista täydentää vastaamaan Lapin yliopiston tutkielman vaatimuksia tiedekunnan tarkemmin määrittämällä tavalla.
- Kypsyysnäytteitä ei voi hyväksilukea. Opiskelijan aiemmin suorittamassa tutkinnossa osoitettu suomen tai ruotsin kielen taito voidaan kuitenkin hyväksilukea.

1.1 Hyväksilukemisen hakeminen

Vastuu hyväksilukuprosessin käynnistämisestä on opiskelijalla. Ennen hyväksilukemisen hakemista opiskelijan on hyvä keskustella mahdollisuudesta hyväksilukemiseen OmaOpettajan/prosessiohjaajan kanssa ja sisällyttää hyväksiluettavat opinnot osaksi henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa / jatko-opintosuunnitelmaansa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta hyväksilukuhakemuksen tekemiseen.

Hyväksilukemista on syytä hakea hyvissä ajoin ennen korvattavien opintojen alkamista. Käytännössä kaikki hyväksiluvut kannattaa hakea heti opintojen alkaessa. Myös läsnäolevaksi ilmoittautuneet avoimen yliopiston, erikoistumiskoulutusten ja erillisoikeudella Lapin yliopistossa opiskelevat opiskelijat voivat hakea hyväksilukuja sellaisiin opintoihin, joihin heillä on voimassa oleva opinto-oikeus.

Hyväksilukemista haetaan Pepin eAHOT-toiminnallisuuden kautta.

Hyväksilukua haettaessa

- Hakemukseen on liitettävä todistus ja/tai opintosuoritusote suoritetuista opinnoista sekä yksityiskohtaiset tiedot opintosuoritusten osaamistavoitteista, sisällöstä, vaativuustasosta ja laajuudesta (esim. kopio opinto-oppaasta opinnon suoritusvuodelta).
- Opintojaksoista ja/tai opintokokonaisuuksista tulee kirjata hakemukseen suorituksen virallinen opintojaksokoodi, suomenkielinen nimi ja englanninkielinen nimi. Liiteasiakirjat liitetään eAHOT-hakemukselle sähköisessä muodossa. Myös linkki OmaOpintopolkuun voi toimia liitteenä.
- eAHOT-hakemus ohjataan käsiteltäväksi sen tiedekunnan/yksikön AHOT-käsittelijälle, jonka opintoihin haetaan hyväksilukua. Käsittelijät on kerrottu sivulla www.ulapland.fi/ahot.

Huom! Ulkomailloa suoritettujen opintojen hyväksilukemista haettaessa on hyväksilukemishakemuksen mukana toimitettava myös sekä selvitys ko. opintojen laajuudesta opintopisteinä että käytetystä arvosteluasteikosta.

Puutteellinen hakemus, jota ei pyynnöstä huolimatta täydennetä täydennyspyynnössä annetussa kahden viikon määräajassa, johtaa yleensä hylkäävään päätökseen.

1.2 Hyväksilukemisen ratkaisu

Opintojaksojen ja -kokonaisuuksien **korvaamisesta** päättää opintojakson tai -kokonaisuuden vastuupettaja.

Päätöksen opintojakson tai -kokonaisuuden **sisällyttämisestä** tutkintoon tekee opiskelijan kotitiedekunnan opintopäällikkö.

Jatko-opintojen korvaamisesta ja sisällyttämisestä päätöksen tekee prosessiohjaaja, tutkijakoulun järjestämien opintojaksojen korvaavuuksien osalta kuitenkin ko. opintojakson vastuupettaja.

Päätös hyväksiluvusta on tehtävä pääsääntöisesti kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä asianmukaisine liitteineen. Kesä–heinäkuussa jätettyihin hakemuksiin päätös tehdään pääsääntöisesti elokuun loppuun mennessä.

1.3 Hyväksilukemisen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus

Hyväksytty hyväksiluku tallennetaan opintorekisterijärjestelmään. Opintorekisteriin kirjataan alkuperäisen suorituksen nimi suomeksi ja englanniksi, suorituspaikka ja -aika sekä laajuus ja arvosana. Hyväksilukumerkinnän päivämääräksi tulee eAHOT-hakemuksen päätöspäivämäärä ja alkuperäinen suorituspäivä näkyy opintorekisterissä hyväksiluvun selitteessä. Arvosanaksi merkitään alkuperäisen suorituksen mukainen arvosana, mikäli opinnot on suoritettu kotimaisessa korkeakoulussa. Ulkomailloa suoritettut opinnot, kielioopinnot ja kokonaisesta ammattikorkeakoulututkinnosta myönnettävät korvaavuudet merkitään kuitenkin ruotsin kieltä lukuun ottamatta hyväksytty-arvosanalla. Myös muissa oppilaitoksissa kuin korkeakouluissa suoritetuista opinnoista myönnettävät korvaavuudet merkitään hyväksytty-arvosanalla. Opintorekisteriotteella hyväksiluetut opintojaksot ja -kokonaisuudet näkyvät korvattu- tai sisällytetty-merkinnällä ja hyväksiluvun selitteessä alaviitteenä näkyy alkuperäisen suorituksen nimi, laajuus ja suorituspaikka.

Hylätyn päätöksen perusteluineen opiskelija saa Pepin eAHOT-toiminnallisuuden kautta. Päätös on luettavissa Pepissä tai toimitetaan opiskelijalle erikseen sähköpostitse, mikäli opiskelija sitä pyytää saadessaan tiedon Peppiin tallennetusta päätöksestä. Päätöksestä käy ilmi päätöksentekijän nimi sekä oikaisuosoitus.

Mikäli hyväksiluku myönnetään vain osittain, laaditaan Peppiin opiskelijalle sopimus suoritettavaksi jäävästä osiosta. Hyväksiluku- tai suoritusmerkintä kirjataan opintorekisteriin vasta opiskelijan suorittua sopimuksessa määritellyn tehtävän. Osittain hyväksytyt opinnot kirjataan sopimuksen täytyttyä suorituksina, mikäli hyväksiluettu osuus on enintään puolet opinnon kokonaislaajuudesta, ja hyväksilukuina mikäli hyväksiluettu osuus on yli puolet opinnon kokonaislaajuudesta.

Hyväksilukupäätökset liitteineen säilytetään Pepissä.

1.4 Päätöksen oikaisumenettely

Hyväksilukupäätökseen tyytymätön voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua päätöksen tehneeltä opettajalta/hallintohenkilöltä. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyyntö toimitetaan suoraan päätöksen tehneelle. Oikaisupyyntö on tarkoin eriteltävä, mihin päätöksen kohtaan ja millä perusteilla oikaisua haetaan.

Hyväksilukupäätöksen tehneen opettajan/hallintohenkilön tulee antaa oikaisupyyntöön tekemänsä päätös kuukauden kuluessa oikaisupyyntöön jättämisestä. Päätös tulee antaa kirjallisesti.

Hyväksilukemista koskevaan oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta Lapin yliopiston muutoksenhakulautakunnalta. Muutosta opiskelija voi hakea 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Muutoshakemus toimitetaan yliopiston kirjaamoon. Muutoksenhakulautakunnasta määrätään Lapin yliopiston johtosäännössä. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (yliopistolaki 84 §).

2 MUUALLA KUIN MUODOLLISESSA KOULUTUKSESSA HANKITUN OSAAMISEN HYVÄKSILUKEMINEN

Opiskelija voi *korvata* tutkintoon kuuluvia opintoja myös muualla kuin muodollisessa koulutuksessa hankitulla osaamisella. Tällaista osaamista on voinut syntyä esimerkiksi epävirallisen eli non-formaalin oppimisen (täydennyskoulutukset, työpaikkojen lyhytohjelmat, vapaan sivistystyön koulutukset ym.) tai arki- eli informaalin oppimisen (työkokemus, luottamustoimissa tai harrastuksissa opitut asiat) yhteydessä. Keskeisessä roolissa ovat kokemuksen kautta opitut tiedot ja taidot, ei niinkään itse kokemus sinänsä.

Muulla kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukemisen lähtökohtana ovat opintojaksojen ja -kokonaisuuksien osaamistavoitteet. Opiskelijan hankkimaa osaamista verrataan korvattaviksi esitettyjen opintojaksojen ja/tai -kokonaisuuksien osaamistavoitteisiin. Mikäli osaaminen ja osaamistavoitteet vastaavat toisiaan, voidaan korvaavuus myöntää joko kokonaan tai osittain. Opiskelijalta voidaan edellyttää kirjallisen dokumentoinnin lisäksi näyttöä osaamisestaan.

2.1 Hyväksilukemisen hakeminen

Vastuu hyväksilukuprosessin käynnistämisestä on opiskelijalla. Ennen hyväksilukemisen hakemista opiskelijan on hyvä keskustella mahdollisuudesta hyväksilukemiseen OmaOpettajan/prosessiohjaajan kanssa ja sisällyttää hyväksiluettavat opinnot osaksi henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa / jatko-opintosuunnitelmaansa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta hyväksilukuhakemuksen tekemiseen.

Hyväksilukemista on syytä hakea hyvissä ajoin ennen korvattavien opintojen alkamista. Käytännössä kaikki hyväksiluvut kannattaa hakea heti opintojen alkaessa. Myös läsnä olevaksi ilmoittautuneet avoimen yliopiston, erikoistumiskoulutusten ja erillisoikeudella Lapin yliopistossa opiskelevat opiskelijat voivat hakea hyväksilukuja sellaisiin opintoihin, joihin heillä on voimassaoleva opinto-oikeus.

Hyväksilukemista haetaan Pepin eAHOT-toiminnallisuuden kautta ("lisää aiemmin hankittu muu osaaminen" -toiminnolla). Hakemuksessa tulee selvittää mm.

- minkälaista ja kuinka paljon aikaisempaa kokemusta opiskelijalla on
- millaista osaamista kokemuksen kautta on saavutettu

- miten osaaminen vastaa korvattavaksi esitettävien opintojaksojen ja/tai -kokonaisuuksien osaamistavoitteita
- mitä opintojaksoja ja/tai -kokonaisuuksia osaamisella on tarkoitus hyväksilukea.

Hakemukseen on liitettävä hyväksiluvun arvioimiseksi tarvittava määrä liitteitä, esim. diplomeita, työtoistuksia, portfolioita, oppimispäiväkirjoja, julkaisuja ja muita kirjallisia raportteja, tai muita dokumentoituja osoituksia hankitusta osaamisesta. Oleellista on, että opiskelija ei esitä pelkästään dokumenttia, vaan myös kuvaa, mitä opintojen tavoitteisiin liittyvää osaamista hänellä on esitetyn dokumentin pohjalta.

eAHOT-hakemus ohjataan käsiteltäväksi sen tiedekunnan/yksikön AHOT-käsittelijälle, jonka opintoihin haetaan hyväksilukua. Käsittelijät on kerrottu sivulla www.ulapland.fi/ahot. Tiedekunnat, kielikeskus ja tutkijakoulu antavat tarvittaessa tarkempia ohjeita osaamisen dokumentoinnista ja tarvittavista liitteistä.

Puutteellinen hakemus, jota ei pyynnöstä huolimatta täydennetä täydennyspyynnössä annetussa kahden viikon määräajassa, johtaa yleensä hylkävään päätökseen.

2.2 Hyväksilukemisen ratkaisu

Opiskelijan hakemuksen käsittelee opintojakson tai opintokokonaisuuden vastuupettaja. Hakemuksen pohjalta opiskelijalle voidaan joko myöntää suoraan hyväksiluku opintokokonaisuuksiin, -jaksoihin tai niiden osiin, vaatia opiskelijalta lisänäyttöä osaamisestaan tai hylätä hakemus. Mikäli hyväksiluku myönnetään opintojakson osaan tai opiskelijalta vaaditaan lisänäyttöä hyväksilukuun, laaditaan Pippiin sopimus vaadittavasta täydentävästä tehtävästä tai lisänäytöstä, joka opiskelijan tulee suorittaa. Lisänäyttönä voi olla esimerkiksi näyttökoe, haastattelu, portfolion suullinen esittely tai lisäraportin kirjoittaminen. Osaamisen näyttönä voi olla myös osallistuminen AHOT-tenttiin, joka järjestetään sähköisessä tenttipalvelussa tai muuten sovitulla tavalla. AHOT-tentissä arvioidaan, onko opiskelijalla jo opintojakson (tai -kokonaisuuden) osaamistavoitteiden edellyttämä osaaminen hallussa. Tentti ei painotu opintojaksolla/opintojaksoilla käsiteltävään kirjallisuuteen, vaan pelkästään osaamistavoitteisiin. Tenttiin osallistuminen edellyttää edellä mainitun mukaista AHOT-käsittelyä ja -päätöstä ja sitä kautta lupaa näyttää osaaminen tentin avulla. AHOT-tenttiin voi osallistua vain kerran ja siihen ilmoittaudutaan normaalien ilmoittautumiskäytäntöjen mukaisesti.

Muulla kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen arvioidaan asteikolla hylätty/hyväksytty (ruotsin kieli arvioidaan tyydyttävät tiedot / hyvät tiedot –arvosanoilla). Hyväksytty merkintä voidaan antaa, mikäli korvattavaksi esitettävien opintojaksojen ja/tai -kokonaisuuksien vähintään edellyttämä osaamisen tavoitetaso voidaan katsoa saavutetuksi aiemmin hankitulla osaamisella.

Päätös hyväksiluvusta tehdään pääsääntöisesti kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä asianmukaisine liitteineen. Kesä–heinäkuussa jätettyihin hakemuksiin päätös tehdään pääsääntöisesti elokuun loppuun mennessä. Mikäli myönnetään osakorvaavuus tai vaaditaan lisänäyttöä, laaditaan Pippiin sopimus opiskelijalta edellytettävistä suorituksista tai näytöstä ja annetaan määräaika niiden suorittamiselle. Lopullinen päätös tehdään kuukauden kuluessa lisänäytön antamisesta.

2.3 Hyväksilukemisen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus

Hyväksytty hyväksiluku tallennetaan opintorekisterijärjestelmään. Opintorekisteriin kirjataan hyväksiluvun selitteeseen hakemuksen mukainen peruste hyväksiluvulle, esimerkiksi työkokemus. Hyväksiluvun suorituspäiväksi kirjataan päätöksentekopäivä ja alkuperäinen suorituspäivä näkyy opintorekisterissä hyväksiluvun selitteessä.

Hylätyn päätöksen perusteluineen opiskelija saa Pepin eAHOT-toiminnallisuuden kautta. Päätös on luettavissa Pepissä tai toimitetaan opiskelijalle erikseen sähköpostitse, mikäli opiskelija sitä pyytää saadessaan tiedon Peppiin tallennetusta päätöksestä. Päätöksestä käy ilmi päätöksentekijän nimi sekä oikaisuosoitus.

Mikäli hyväksiluku myönnetään vain osittain, laaditaan Peppiin opiskelijalle sopimus suoritettavaksi jäävästä osiosta. Hyväksiluku- tai suoritusmerkintä kirjataan opintorekisteriin vasta opiskelijan suorittua sopimuksessa määritellyn tehtävän. Osittain hyväksytyt opinnot kirjataan sopimuksen täytyttyä suorituksina, mikäli hyväksiluettu osuus on enintään puolet opinnon kokonaislaajuudesta, ja hyväksilukuina mikäli hyväksiluettu osuus on yli puolet opinnon kokonaislaajuudesta.

Hyväksilukupäätökset liitteineen säilytetään Pepissä.

2.4 Päätöksen oikaisumenettely

Hyväksilukupäätökseen tyytymätön voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua päätöksen tehneeltä. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyyntö toimitetaan suoraan päätöksen tehneelle. Oikaisupyyntöön on tarkoin eriteltävä, mihin päätöksen kohtaan ja millä perusteilla oikaisua haetaan.

Päätöksen tehneen tulee antaa oikaisupyyntöön tekemänsä päätös kuukauden kuluessa oikaisupyynnön jättämisestä. Päätös tulee antaa kirjallisesti.

Hyväksilukemista koskevaan oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta Lapin yliopiston muutoksenhakulautakunnalta. Muutosta opiskelija voi hakea 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Muutoshakemus toimitetaan yliopiston kirjaamoon. Muutoksenhakulautakunnasta määrätään Lapin yliopiston johtosäännössä. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (yliopistolaki 84 §).

3 VAPAUTUS

Opiskelija voi hakea tietyin ehdoin myös vapautusta tutkintoonsa tai opiskeluoikeuteensa kuuluvista pakollisista opinnoista. Vapautuksen hakeminen ja myöntäminen opiskelijalle tietyistä opinnoista rinnastuu osittain hyväksilukemisen prosessiin. Toisin kuin hyväksilukemisessa, ei vapautetuista opinnoista kuitenkaan merkitä opintopisteitä opintorekisteriin, eli opiskelijan tulee tehdä vastaava opintopistemäärä joitain muita opintoja, jotta tutkinnon minimilaaajuus täyttyy. Vapautuksella tarkoitetaan tilannetta, jossa opiskelija vapautetaan tiettyjen pakollisten opintojaksojen tai -kokonaisuuksien suorittamisesta joko koulutustaustansa, henkilökohtaisten ominaisuuksiensa, aiempien opintojensa tai aieman osaamisensa perusteella. Vapautuksia myönnetään pääsääntöisesti kieliopintoihin sekä pelkkää maisterintutkintoa suorittavien, alempaa tutkintoa täydentäviksi opinnoiksi määrättyihin opintoihin.

3.1 Vapautuksen hakeminen

Vastuu vapautushakemusprosessin käynnistämisestä on opiskelijalla. Ennen vapautuksen hakemista opiskelijan on hyvä keskustella mahdollisuudesta vapautuksesta OmaOpettajan/prosessiohjaajan kanssa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta vapautushakemuksen tekemiseen.

Vapautusta haetaan Pepin eAHOT-toiminnallisuuden kautta.

Vapautusta haettaessa

- Hakemukseen on liitettävä todistus ja/tai opintosuoritusote suoritetuista opinnoista sekä yksityiskohtaiset tiedot opintosuoritusten osaamistavoitteista, sisällöstä, vaativuustasosta ja laajuudesta (esim. kopio opinto-oppaasta), joilla vapautusta haetaan. TAI
- Hakemukseen on liitettävä selvitys muusta osaamisesta, jolla vapautusta haetaan, sekä vapautuksen arvioimiseksi tarvittava määrä liitteitä, esim. diplomeita, työtodistuksia, portfolioita, oppimispäiväkirjoja, julkaisuja ja muita kirjallisia raportteja, tai muita dokumentoituja osoituksia hankitusta osaamisesta. TAI
- Hakemukseen on liitettävä todistukset siitä, että hakija on suorittanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä tai saanut koulusivistyksensä ulkomailla (481/2003, 20 §; 794/2004, 6 §). Tällä perusteella voi yleensä saada vapautuksen osasta pakollisia kieli- ja viestintäopintoja. TAI
- Hakemukseen on liitettävä muita todistuksia, esim. lääkärintodistuksia, joiden perusteella vapautusta haetaan. Huomaa, että tällaisissa tapauksissa lääkärintodistusta ei tule tallentaa eAHOT-järjestelmään vaan lähettää suojatulla sähköpostilla AHOT-käsittelijälle.

eAHOT-vapautushakemus ohjataan käsiteltäväksi opiskelijan tiedekunnan AHOT-käsittelijälle. Käsittelijät on kerrottu sivulla www.ulapland.fi/ahot.

3.2 Vapautuksen ratkaisu

Vapautuksen myöntämisestä päättää tiedekunnan dekaani opintopäällikön puollosta. Mikäli vapautusta haetaan aiemmillä opinnoilla tai muulla osaamisella, pyytää opintopäällikkö tarvittaessa eAHOT-järjestelmässä myös opettajalta tai kielikeskukselta puollon vapautuksen myöntämiseksi.

Hakijan koulusivistyskielen tai muun erityisen syyn perusteella vapautus myönnetään, mikäli hakemuksen perusteet ovat riittävät ja täyttävät lakien ja asetusten edellyttämät ehdot (ks. Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista 794/2004, 6 § sekä Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 481/2003, 20 §).

Aiempien opintojen tai aiemman osaamisen perusteella vapautuksia voidaan myöntää pelkkää maisterintutkintoa suorittaville opintoihin, jotka on määrätty aiempaa tutkintoa täydentäviksi opinnoiksi. Vapautuksia voidaan myöntää, mikäli osaamisen katsotaan olevan riittävällä tasolla ja mahdollistavan sujuvan maisteriopintoihin siirtymisen. Hyväksilukuun verrattuna aiempien opintojen ja aiemman osaamisen perusteella myönnettävien vapautusten kriteerit ovat väljemmät ja perustuvat kokonaisarvioon opiskelijan osaamisesta. Muihin kuin em. täydentäviin opintoihin vapautuksia voi saada aiempien opintojen tai aiemman osaamisen perusteella vain kieliopintoihin (ks. esim. 481/2003, 15–17 §).

Vapautukset eivät kasvata opiskelijan opintopistekertymää. Päätöksen yhteydessä tuleekin varmistaa, että tutkinnon minimilaaajuus tulee täyteen muilla opinnoilla.

Päätös vapautuksesta on tehtävä pääsääntöisesti kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä asianmukaisine liitteineen. Kesä–heinäkuussa jätettyihin hakemuksiin päätös tehdään pääsääntöisesti elokuun loppuun mennessä.

3.3 Vapautuksen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus

Hyväksytty vapautus tallennetaan opintorekisterijärjestelmään. Vapautuksesta tallentuu vapautetun opintojakson kohdalle suorituspäivämääräksi vapautuspäätöksen päivämäärä ja vapautuksen peruste näkyy alaselitteessä. Opiskelija saa Pepin kautta tiedon vapautuspäätöksestä. Päätöksen yhteydessä opiskelija näkee Pepistä päätöksentekijän nimen lisätietojen kysymistä varten sekä oikaisuosoituksen.

Päätöksen yhteydessä laaditaan Peppiin sopimus, jossa kerrotaan mitä muita opintoja opiskelijan tulee mahdollisesti suorittaa tutkintoonsa vapautetun opinnon tilalle.

3.4 Päätöksen oikaisumenettely

Vapautuspäätökseen tyytymätön voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua päätöksen tehneeltä. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyyntö toimitetaan opintopäällikölle. Oikaisupyyntö on tarkoin eriteltävä, mihin päätöksen kohtaan ja millä perusteilla oikaisua haetaan.

Päätöksen tehneen tulee antaa oikaisupyyntöön tekemänsä päätös kuukauden kuluessa oikaisupyynnön jättämisestä. Päätös tulee antaa kirjallisesti.

Vapautusta koskevaan oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta Lapin yliopiston muutoksenhakulautakunnalta. Muutosta opiskelija voi hakea 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Muutoshakemus toimitetaan yliopiston kirjaamoon. Muutoksenhakulautakunnasta määrätään Lapin yliopiston johtosäännössä. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (yliopistolaki 84 §).